

Opvolging Tweeminutendebat Telecomraad

Op dinsdag 2 december 2025 is met uw Kamer gesproken over de inzet voor de Telecomraad. In dat Tweeminutendebat zijn door enkele leden vragen gesteld die via deze brief worden beantwoord.

Antwoorden op de door de CDA-fractie gestelde vragen bij het Tweeminutendebat

Ten eerste: hoe dragen de beleidsvoorstellen bij aan het vergroten van onze onafhankelijkheid van big tech van buiten Europa? Wij zien graag concrete prioritering van onder andere de cloudtoepassingen en het op orde brengen van de eigen bedrijfsvoering van de overheid op landelijk en lokaal niveau. Er zijn voorbeelden genoeg van hoe kwetsbaar we op dit moment zijn.

Antwoord

Veel recente en aankomende beleids- en wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie dragen bij aan het versterken van digitale autonomie. Recent zijn bijvoorbeeld het voorstel voor de European Business Wallet en de Apply AI Strategy gepubliceerd. Begin 2026 worden nog de Digitale Netwerken Wet (DNA), Cloud en AI Ontwikkelingswet (CADA), de Chips Act 2.0, de Quantum Wet en de herziening van de Cyber Securitywet (CSA) verwacht. Deze initiatieven hebben als uitgangspunt dat Europa zich minder afhankelijk maakt van niet-Europese actoren.

In de raadsconclusies over de herziening van de digitale decade ‘*European Competitiveness in the Digital Decade*’ wordt cloud expliciet meegenomen in de oproep om een aantal cruciale digitale technologieën mee te nemen als aandachtsgebieden bij de evaluatie en herziening van het beleidsprogramma. Ook in de Agenda Digitale Open Strategische Autonomie is cloud een van de geprioriteerde technologieën voor onze digitale autonomie.¹ In onder meer de kabinetsreactie op de initiatiefnota “Wolken aan de Horizon” van de leden Kathmann en Six Dijkstra heeft het kabinet uiteengezet welke beleidsacties ondernomen worden om afhankelijkheden op de cloudmarkt terug te dringen.² In dat verband erkent het kabinet dat het vanwege de internationale aard van de problematiek op de cloudmarkt van essentieel belang is om deze problemen waar mogelijk in Europees verband beleidsmatig aan te pakken. Het kabinet kijkt in dat kader uit naar Commissievoorstel voor de CADA begin 2026. In de Kamerbrief over Europese cloud-alternatieven heeft de minister van Economische Zaken de Tweede

¹ Kamerstukken II 2023-2024, 36 259, nr 21

² Kamerstukken II 2023-2024, 36 574, nr. 2

Kamer geïnformeerd over de lopende initiatieven die onderdeel zijn van de geïntegreerde Europese aanpak om Europese cloud-alternatieven te stimuleren en digitale afhankelijkheden af te bouwen.³ Daarnaast is er zeker aandacht voor het op orde brengen van de digitale bedrijfsvoering van de Nederlandse rijksoverheid. Zo wordt gewerkt aan het inlopen van de door de Algemene Rekenkamer geconstateerde achterstand in de registratie van cloudapplicaties voor materieel gebruik. Ook in de herziening van het rijkscloudbeleid wordt gekeken naar de mogelijkheid om leveranciersafhankelijkheid verder terug te dringen en aanvullende eisen te stellen aan het gebruik van public cloud. Daarnaast trekken de rijksoverheid en de mede-overheden in het kader van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie op een aantal belangrijke dossiers als Cloud en Digitale Autonomie samen op.

Ten tweede willen wij dat er sprake is van gespreide verantwoordelijkheid van bedrijven en overheid, die ervoor zorgt dat onze burgers beschermd zijn, of het nu gaat om privacy, desinformatie of schadelijke content. Kan de minister hierop een helder standpunt innemen als het gaat om de aanscherping van de DSA?

Antwoord

Het kabinet deelt het uitgangspunt dat een goede balans tussen de verantwoordelijkheden van platforms en overheid essentieel is voor de bescherming van onze burgers, specifiek waar het gaat om privacy, desinformatie en schadelijke content.

De digitaledienstenverordening (DSA) is op 17 februari 2024 volledig in werking getreden. De uitvoeringswet DSA (uDSA) is op 3 februari 2025 in werking getreden. De Autoriteit Consument & Markt (ACM) is aangewezen als digitaledienstencoördinator in Nederland en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) als toezichthouder. De Europese Commissie houdt primair toezicht op de zeer grote onlineplatforms (*Very Large Online Platforms*, VLOPs) en zoekmachines (*Very Large Online Search Engines*, VLOSEs).

Het is van groot belang dat deze toezichthouders de tijd, ruimte, en ondersteuning krijgen om hun taken effectief uit te voeren. We zien inmiddels de eerste concrete uitkomsten van dit toezicht. Zo heeft de Commissie recent in twee lopende onderzoeken belangrijke besluiten genomen. Op 5 december 2025 heeft de Commissie een boete van 120 miljoen euro opgelegd aan X vanwege niet-naleving van transparantieplichtingen.⁴ Daarnaast heeft de Commissie op 5 december 2025 bindende toezeggingen van TikTok geaccepteerd om de transparantie van

³ Kamerstukken II 2024-2025, 26 643, nr. 1338

onlineadvertenties te verbeteren en minderjarigen beter te beschermen.⁵ Diverse andere onderzoeken naar platforms lopen nog, waarvan de uitkomsten worden afgewacht.

In deze fase acht het kabinet het van belang dat toezichthouders verduidelijken wat de verplichtingen van de DSA in de praktijk betekenen en hoe bedrijven die kunnen naleven. Een goed voorbeeld hiervan zijn de recent door de Commissie gepubliceerde richtsnoeren ter bescherming van minderjarigen online.⁶ Die richtsnoeren verduidelijken de verplichtingen die voortvloeien uit de open norm ter bescherming van minderjarigen zoals vastgelegd in artikel 28 van de DSA. Zulke verduidelijking draagt bij aan het verminderen van regeldruk voor bedrijven, bevordert een betere naleving van de DSA, en zorgt voor uniforme toepassing van de DSA in alle lidstaten.

Het kabinet vindt het daarnaast belangrijk om de komende periode goed in contact te blijven met, en te luisteren naar de ervaringen van alle betrokken partijen. Dit stelt ons in staat om te identificeren wat goed werkt, waar eventuele knelpunten zitten, en welke onderdelen van de wetgeving mogelijk verduidelijking behoeven.

In 2027 vindt de evaluatie van het effect en de doeltreffendheid van de DSA plaats. Het kabinet is van mening dat eventuele aanpassingen of aanscherpingen van de verordening pas na deze evaluatie aan de orde kunnen komen, wanneer een eventuele herziening zal plaatsvinden.

Ten derde, het verminderen van regeldruk. Wij zien veel verschillende richtlijnen vanuit de EU op ons afkomen en delen de achterliggende doelen, wat juist ook vraagt om een eenduidig en uitvoerbaar beleidskader, dat zinvol is en echt effect heeft. Het CDA vindt het belangrijk om anticiperend regie te pakken en zo min mogelijk als overheid achter de feiten aan te lopen, wetende dat technologische ontwikkelingen snel gaan en opnieuw om discussies en

⁴ AI Europese boete van 120 miljoen euro voor X wegens schending van de digitale regels, Vertegenwoordiging in Nederland van de Europese Commissie, persbericht raadpleegbaar via https://netherlands.representation.ec.europa.eu/nieuws/ai-europese-boete-van-120-miljoen-euro-voor-x-wegens-schending-van-de-digitale-regels-2025-12-05-0_nl

⁵ Europese Commissie, "Commissie aanvaardt toezeggingen TikTok inzake transparantie van reclame in het kader van de wet inzake digitale diensten," persbericht IP/25/2940 raadpleegbaar via https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_25_2940.

⁶ Europese Commissie, "Guidelines on measures to ensure a high level of privacy, safety and security for minors online, pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065," C(2025)5519, Publicatieblad van de Europese Unie, C-serie, 10 oktober 2025, raadpleegbaar via https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202505519.

keuzes vragen. Kan de minister toezeggen dat hij ons per brief informeert welke precieze regels geschrapt of verder versoepeld kunnen worden om die innovaties te versnellen?

Antwoord

Het kabinet werkt actief aan het verminderen van regeldruk voor ondernemers, zowel nationaal als Europees. In het kader van de nieuwe aanpak van regeldruk voor ondernemers wordt een brede inventarisatie gemaakt van regels die ondernemers belasten, met input van bedrijfsleven en op grond van onderzoek. Het vermijden van onnodige regeldruk biedt ruimte voor ondernemers om te kunnen ondernemen, investeren en groeien. Dit draagt bij aan het bevorderen van innovatie en het versterken van het verdienvermogen van bedrijven. Het kabinet heeft de Kamer op 15 december 2025 geïnformeerd over de voortgang van de nieuwe aanpak van regeldruk voor ondernemers.

Antwoorden op de door de D66-fractie gestelde vragen bij het Tweeminutendebat

Welke regelgevingsprocedures worden er gevolgd voor deze Omnibussen en vindt het kabinet deze passend?

Antwoord

Voor de Omnibusvoorstellen volgt de Europese Commissie de gebruikelijke wetgevingsprocedure, waarbij het Europees Parlement en de Raad als medewetgevers optreden. Binnen de gewone wetgevingsprocedure wordt in de Raad gestemd met gekwalificeerde meerderheid. Het kabinet acht deze procedure passend, omdat de Omnibusvoorstellen leiden tot wijzigingen in bestaande EU-wetgeving met mogelijke gevolgen voor lidstaten, burgers en bedrijven. Bovendien is dit de gebruikelijke wetgevingsprocedure voor voorstellen met artikelen 16 en 114 uit het Verdrag over de werking van de Europese Unie (VWEU) als wetgevingsgrondslag.

In hoeverre wordt het beschermingsniveau aangetast door de Omnibussen met betrekking tot privacy, non-discriminatie en gelijke behandeling? Is het kabinet het met mij eens dat een impactassessment essentieel is en kan het kabinet toezeggen dat deze assessments er wel degelijk komen?

Antwoord

Bij een aantal fundamentele wijzigingen aan de AVG heeft het kabinet serieuze zorgen. Dit omdat deze wijzigingen het niveau van gegevensbescherming wezenlijk verminderen, zonder dat er sprake is van een effectieve bijdrage aan het verlagen van regeldruk. Het kabinet hecht eraan dat er in het bijzonder voor wijzigingen met impact op gegevensbescherming en grondrechten gelegenheid is om de voorstellen en de gevolgen daarvan gedegen te analyseren en deze inhoudelijk te bespreken. Het kabinet vindt daarnaast dat het nog te verschijnen advies van de Europees Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) al dan niet in samenspraak met Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) moet worden betrokken bij de bespreking van dit voorstel. Het kabinet kan niet toezeggen of er een regulier impact assessment zal komen. Het kabinet zal de Commissie verzoeken een uitgebreide analyse van de impact van deze voorstellen te presenteren en deze voorstellen te behandelen op een wijze die recht doet aan de zorgpunten. Behalve een impact assessment vindt het kabinet het van belang om – waar dit het recht op gegevensbescherming betreft - het advies van Europees Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) al dan niet in samenspraak met het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) te betrekken bij de verdere analyse en bespreking.

Gaat het kabinet aanpassingen steunen die fundamentele beginselen van de gegevensbescherming van burgers verzwakken?

Antwoord

Over het beschermingsniveau van grondrechten van burgers en over het zonder toestemming mogen verzamelen van persoonsgegevens om AI-modellen te trainen, is door de leden Kathmann en Dassen op 2 december 2025 een motie ingediend die door uw Kamer is aangenomen.⁷ In het antwoord op deze en de volgende vraag gaat het kabinet in op de oproep die in deze motie is gedaan.

Ten aanzien van wijzigingen aan de AVG die zo fundamenteel zijn dat deze het niveau van gegevensbescherming wezenlijk kunnen verminderen, is de inzet van het kabinet dat er een uitgebreide analyse van de impact daarvan moet zijn. De impact op grondrechten weegt voor het kabinet zwaar in haar oordeel over dit deel van het voorstel. Het kabinet zal daarom opheldering vragen bij de Commissie en erop aandringen dat de gevolgen voor regeldruk, uitvoerbaarheid en bescherming van grondrechten verder inzichtelijk zijn voordat het tot een definitief oordeel komt op deze onderdelen. Het kabinet hecht er dan ook aan dat er - zeker voor wijzigingen met impact op gegevensbescherming en grondrechten - gelegenheid is om de voorstellen en de gevolgen daarvan gedegen te analyseren en op basis daarvan inhoudelijk te bespreken. Het kabinet vindt daarnaast dat het nog te verschijnen advies van de Europees Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS), al dan niet in samenspraak met Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB), moet worden betrokken bij de bespreking van dit voorstel.

Hoe kijkt het kabinet aan tegen het mogelijk maken van het met bijzondere persoonsgegevens trainen van AI-systemen, zonder hiervoor toestemming te vragen aan de gebruikers?

Antwoord

Het gebruik van persoonsgegevens voor het trainen van AI-modellen is ook nu onder voorwaarden al zonder toestemming mogelijk. Het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) heeft op 18 december 2024 een advies aangenomen over het gebruik van persoonsgegevens bij de ontwikkeling en implementatie van AI-modellen.⁸ Dit advies concludeert dat de AVG in bepaalde situaties de verwerking van

⁷ Kamerstukken II 2025-2026, 21501-33, nr. 1173

⁸ EDPB opinion on AI models: GDPR principles support responsible AI, EDPB, persbericht raadpleegbaar via https://www.edpb.europa.eu/news/news/2024/edpb-opinion-ai-models-gdpr-principles-support-responsible-ai_en

persoonsgegevens voor dit doel toestaat, zelfs zonder toestemming van de betrokkene, op basis van het 'gerechtvaardigd belang' (artikel 6, lid 1, onder f) van de AVG). Of deze grondslag kan worden gebruikt, hangt af van de omstandigheden van het geval. Er moet worden vastgesteld dat de beoogde verwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang en dat de belangen of fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkenen bij de verwerking van persoonsgegevens niet zwaarder wegen dan het gerechtvaardigd belang dat met de verwerking wordt gediend.

Het voorgestelde artikel 88c beoogt de rechtsgrondslag 'gerechtvaardigd belang' formeel vast te leggen als basis voor de verwerking van persoonsgegevens voor de ontwikkeling en exploitatie van een AI-systeem onder de AI-wetgeving. Het verdient nadere toelichting of de (strikte) voorwaarden die de EDPB noemt om zonder toestemming voor dit doel persoonsgegevens te verwerken, onderdeel blijven van de voorwaarden om ook onder het voorgestelde nieuwe artikel AI-systemen te ontwikkelen.

Op deze punten heeft Nederland de Commissie aanvullende vragen gesteld, evenals over de verwerking van bijzondere persoonsgegevens voor training van AI-systemen.

Op welke manier wordt getoetst dat de Omnibus daadwerkelijk resulteert in minder regeldruk en meer innovatie? Welke kansen ziet de minister voornamelijk in het huidige voorstel?

Antwoord

De Omnibusvoorstellen zijn bedoeld om digitale wetgeving te vereenvoudigen en zo de regeldruk te verlagen en innovatie te bevorderen. Het kabinet toetst de effecten door in de EU-onderhandelingen te vragen om impact assessments en zelf de regeldrukeffecten in kaart te brengen bij het uitblijven van een impact assessment. Bij het bepalen van een standpunt over de omnibusvoorstellen, beoordeelt het kabinet ook de mate waarin de voorstellen daadwerkelijk resulteren in een vermindering van regeldruk. De kansen liggen in het vereenvoudigen van meldverplichtingen, het verhogen van rechtszekerheid voor AI en het vermijden van overlap in regelgeving. Het kabinet blijft kritisch op onderdelen die mogelijk nieuwe lasten introduceren of de bescherming van gegevens kunnen aantasten.

